

ERASMUS+ stratēgiskās partnerības projekts “Globālā lasīšanas metode darbā ar bērniem ar AST.”
Projekta nr. 2020-1-LT01-KA226-SCH-094715

PIEREDZE IKDIENAS DARBAM

MATERIĀLU APKOPOJA UN ADAPTĒJA LATVIEŠU
VALODĀ RPAC IZGLĪTĪBAS METODIĶE EVIJA KAŠA

Kas ir sociālās prasmes?

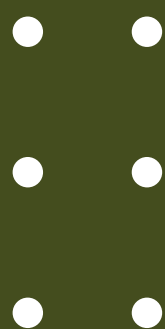
prasmē
spēlēties

prasmē
komunicēt

prasmē
just līdzī

Kas ir sociālās prasmes? (2)

- • prasme
- • risināt problēmas
- •

prasme
draudzēties

prasme
veidot attiecības

Kāpēc tās ir svarīgas?

- ✓ **sociālās situācijas**
- ✓ **hobijs, intereses**
- ✓ **draugi**
- ✓ **garīgā veselība, dzīves kvalitāte**
- ✓ **mācīšanās**

Kāda ir AST ietekme?

Aizkavēta runas attīstība

Nespēja saprast
neverbālu valodu

Neizprot savas un
citu sajūtas

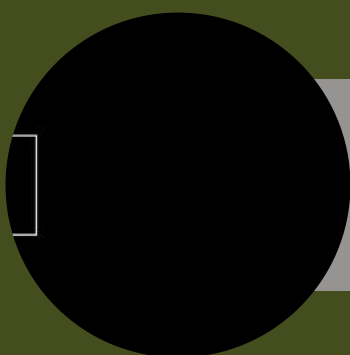

Joki, sarkasms, kaitināšana

Nespēja uzturēt sarunu

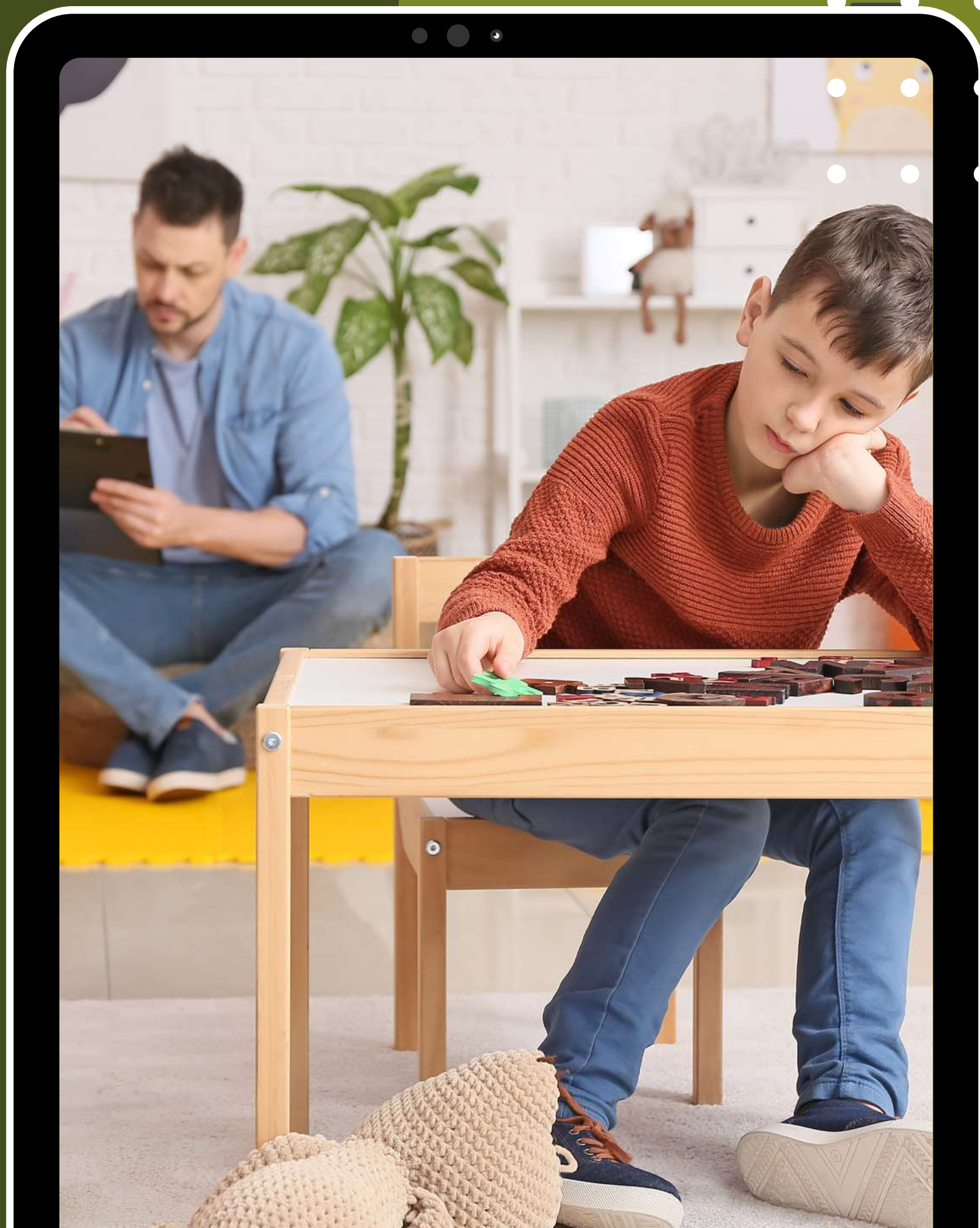
Atbalss runa (eholālija)

Neatbilstošas atbildes

Nemiers

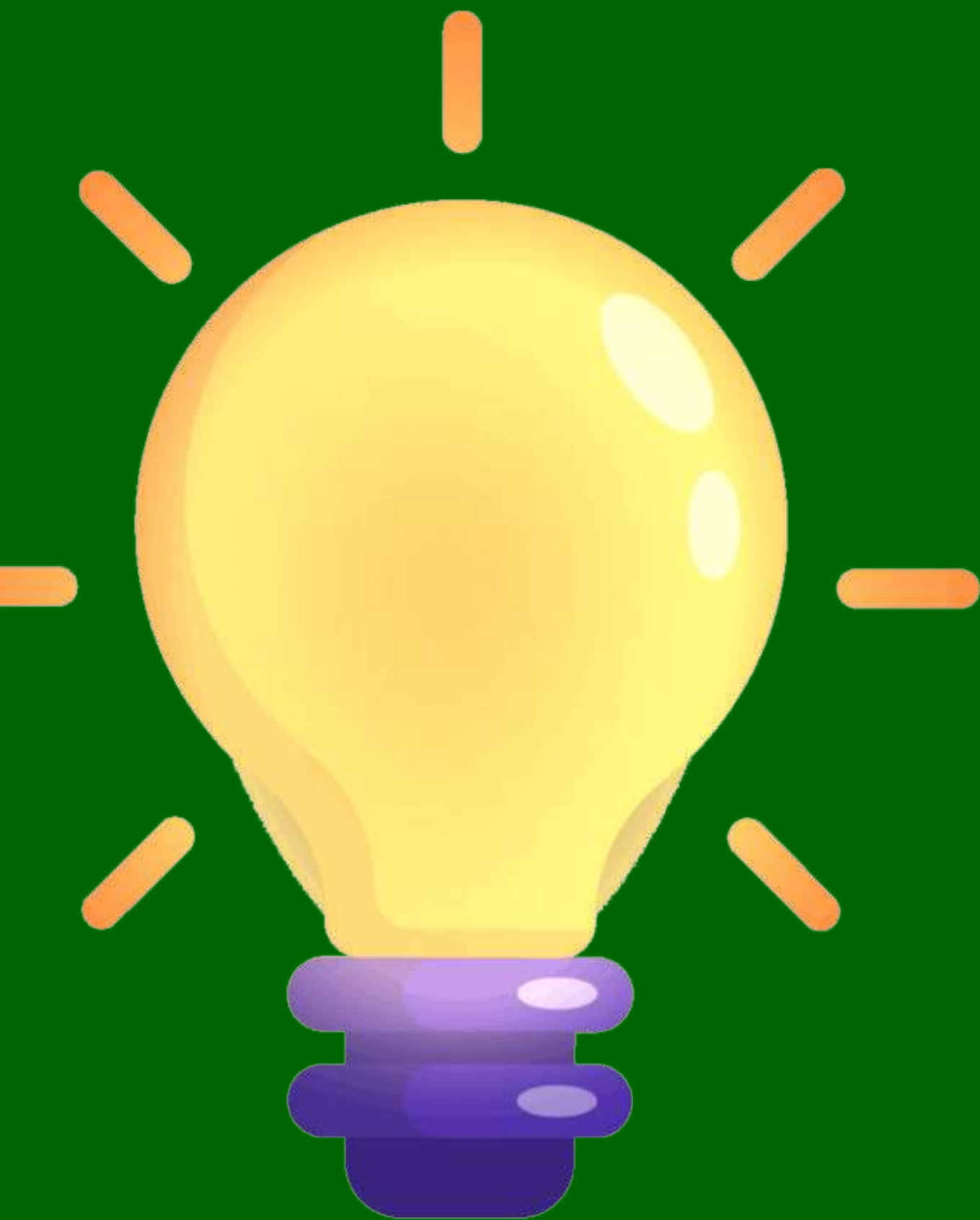
Situācija (eholālija)

- Alise ir piektās klases skolniece, kuras **komunikācijas nolūkus** citiem bieži ir **grūti saprast**.
- Viņa runā pilnos teikumos, taču šķiet, ka daudzu viņas ziņojumu mērķis **nav saistīts ar apkārt notiekošo**.
- Alisei patīk skatīties filmas, un viņa bieži **rada neparastas asociācijas** starp satiktajiem cilvēkiem un filmu varoņiem.

- Piemēram, pirmo reizi satiekot savu skolotāju, viņa vairākkārt teica: "nav tādas vietas kā mājās", frāze **no filmas Oza zemes burvis**.
- Alises mamma pamanīja, ka **skolotāja** bieži **valkā sarkanus apavus**, un tas, šķiet, atgādināja Alisei par Dorotijas sarkanajām čībām filmā.

- Visu mācību gadu viņa vērsās pie savas skolotājas, sakot "nav tādas vietas kā mājās". Šī ziņa, **aizkavētas eholālijas** piemērs, bija Alises neparastais veids, kā **uzsākt sarunu** ar savu skolotāju.
- Viņas vārdi patiesībā nozīmēja: "Sveiki, jūs šodien valkājat sarkanās kurpes, tāpat kā Doroteja no Oza zemes. Kad Doroteja filmā saka "nav tādas vietas kā mājās", viņa patiesībā vēlas doties mājās.
- Zinot situāciju, skolotāja varēja noskaidrot, ko Alise : "Vai vēlies doties mājās tagad?"

MASKĒŠANĀS

patiesā "es" slēpšana

iebidēšana

emocionālā / fiziskā vardarbība

nepieņemšana

MASKĒŠANĀS

bīstami, jo....

depresija

pašapziņa - esmu neīsts

nogurums

novēlota diagnoze

lielāks pašnāvību risks

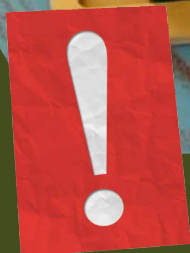

dzīvnieki

spēles

intereses

sociālie stāsti

Ko darīt?

Kā ievērot noteikumus?

Spēles, kurās ir:

→ jāgaida;

→ jāievēro secība

palīdz attīstīt izpratni par
pamata socializācijas
noteikumiem

Kustībā es attīstos labāk!

jāievēro noteikumi;

spēt tikt galā ar zaudējumu;

Grāmatas

interaktīva skaņa

pop-up grāmatas

ar tekstūru

"darbīgās" grāmatas

Palīdz klausīties, pievērst uzmanību!

Lielisks sarunu aktivizētājs!

Dejošana

- ☑ **aktivizē pašpārliecinātību**
- ☑ **Deja - kā drošā zona**
- ☑ **jautrība - atbrīvo komunikācijai**
- ☑ **emociju izzināšana**

Izpausmes veids īpaši tiem bērniem ar autisko spektru, kas nerunā!

Vizuālais atbalsts

• • spēļu instrukcija

• • stundas darbs

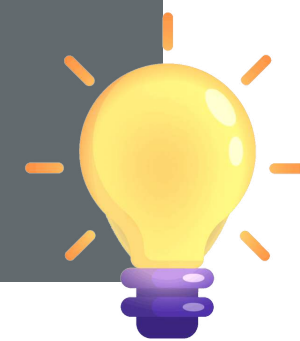
• • stundu saraksts

• • sarunu kartiņas

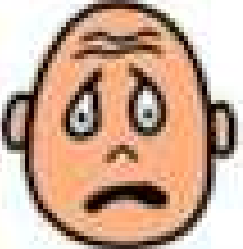
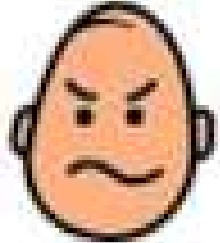
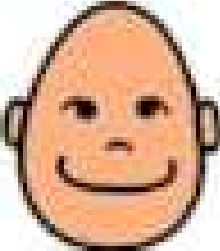
Prāta spēles (Inside out) - multfilma

...

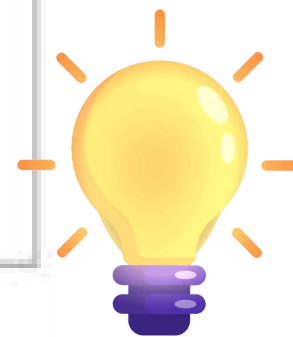

**Nomierināšanās
taktika (emociju
pārslodze)
...**

5 punktu skala

Rating	Looks/Sounds like	Feels like	I Can Try
5			
4			
3			
2			
1			

- ☒ 5. pilīgi zaudēju kontroli
- ☒ 4. tas mani kaitina
- ☒ 3. varu kļūt nervozs
- ☒ 2. dažreiz tas mani satrauc
- ☒ 1.-tas mani nesatrauc

Izveidot kabatas lieluma grāmatiņu
par dažādām situācijām!

Situācija

Alekss ir 2.klases skolēns. Viņam ir problēmas ar balss skaļuma regulēšanu. Piemēram, strādājot grupā ar citiem skolēniem, viņš runā ļoti skaļi. Grupas biedriem tas traucē, viņi sāk Aleksu apsaukt. To dara arī citi klasesbiedri, kam Alekša skaļā balss traucē strādāt. Citreiz ar Aleksu grupā neviens vairs negrib strādāt.

Risinājums

Aleksa skolotāja, kopā ar viņu pašu un vecākiem izveidoja 5 punktu skalu, kur atspoguļoja dažādas situācijas un norādīja, kāds būtu attiecīgais balss skaļums.

1 = esmu pilnīgi kluss (kad pieaugušie saka, ka man vajadzētu būt pilnīgi klusam; kad es skatos filmu kinoteātrī vai kad mani vecāki runā.)

2 = runāju ļoti klusi (kad esmu bibliotēkā vai baznīcā)

3 = normāla balss (kad esmu kafejnīcā vai kad runāju ar draugiem savā mājā vai kad runāju pie vakariņu galda.)

4 = runāju skaļi (kad es spēlēju ārā pagalmā vai spēlēju rotaļu laukumā vai sava brāļa futbola spēlē)

5 = runāju ļoti skaļi (kad esmu ievainots vai kāds cits ir ievainots un viņam nepieciešama palīdzība)

Volume Control	Rating	When/Where to Use Voice Volume
	5	I am hurt or someone else is hurt and need help.
	4	Playing outside in the backyard or playing on the playground or at my brother's football game.
	3	In a restaurant, talking to my friends when playing at my house, or talking in the lunchroom.
	2	In the library, at church or when working in a group.
	1	When my parents or a teacher are talking or when I'm watching a movie at the movie theater, or when I'm walking down the hallway at school.

SOCIĀLIE STĀSTI

Komunikācijas un saziņas
prasmes = integrācija
sabiedrībā!

Recommended Modules

Antecedent-Based Interventions (ABI)

[Module Overview](#)

Assessment for Identification - Updated

[Module Overview](#)

Girls on the Autism Spectrum

[Module Overview](#)

Language and Communication - Updated

[Module Overview](#)

Sensory Differences - Updated

[Module Overview](#)

Using Special Interests in the Classroom

[Module Overview](#)

<https://autisminternetmodules.org/>

PALDIES PAR UZMANĪBU!

